

УДК 364.45

Трикоз І.В.

студ. гр. СНЗ-213м НУ «Запорізька політехніка»

ПРИЙОМНЕ БАТЬКІВСТВО В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Однією з найвищих соціальних цінностей України, навіть в умовах воєнного стану, залишається соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Конституцією України на державу покладається обов'язок утримання та виховання таких дітей. Близько 10 років тому в нашій державі дуже активно почала впроваджуватись у практику така форма догляду за дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування як прийомна родина. Згідно законодавства, прийомна сім'я – це подружжя або окрема особа, які добровільно за плату взяли на виховання і спільне проживання від одного до чотирьох чужих дітей [3].

Держава всіляко допомагає прийомним родинам, а саме: фінансово (соціальна допомога на дитину); у натуральній формі (продукти); психологічний та консультативний супровід; оздоровлення дітей; навчання та підвищення кваліфікації прийомних батьків тощо.

Порядок створення прийомної родини визначено Законом України від 13.01.2005 р. «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» та Постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 р. «Положення про прийомну сім'ю» [2]. Для того, щоб стати прийомними батьками необхідно пройти нескладну процедуру, яка може зайняти орієнтовно від 3 місяців до 1,5 року.

За інформацією Міністерства соціальної політики України, станом на 01.01.2018 р. в Україні функціонувало 3 676 прийомних сімей, у яких виховувалося 6 877 дітей. А станом на 01.01.2024 р. – лише 2 819 прийомних

сімей, у яких виховується 5 430 дітей [1]. Причин для цієї невтішної статистики може бути кілька. Можливо, це пов'язане із строком закінчення дії прийомних родин, коли прийомні діти досягли 18 років або закінчили відповідні навчальні заклади. Інша причина – це воєнне положення в Україні. В цих умовах нові прийомні сім'ї майже не створюються, а вже діючі – не мають можливості поповнитися. Це пов'язане з тим, що частина прийомних родин, а також і частина дітей, що підлягає опіці, знаходиться за кордоном.

Але навіть під час воєнного стану, українці можуть добровільно взяти дитину або кілька дітей на виховання та спільне проживання і стати для них прийомними батьками. При цьому діти можуть і не бути кровними родичами, рідними братами, сестрами. Вже діючі українські прийомні родини теж можуть поповнитися дітками, які залишились без батьків та мають статус дітей-сиріт або дітей, позбавлених батьківського піклування.

Процедура поповнення прийомної родини новими дітками є дещо спрощеною аніж процедура її створення. Якщо діюча прийомна родина виїхала за кордон, але має намір поповнитися, то комусь із прийомних батьків доведеться повернутися в Україну та звернутися до Служби у справах дітей або Центру надання соціальних послуг за місцем реєстрації (проживання) в Україні. Необхідно надати усі докази щодо задовільних умов проживання за кордоном та достатнього доходу родини.

Але на практиці поки що немає дієвих механізмів поповнення новими дітками прийомних родин, які виїхали за кордон. Оскільки процедуру поповнення прийомних родин зараз можливо здійснити лише на території України і лише для прийомних родин, які знаходяться в Україні.

Отже, можна зробити висновок, що на допомогу державі у вирішенні цього надважливого питання, а саме влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, приходять звичайні українські родини, які через інститути усиновлення, опіки, створення прийомних родин, патронатних сімей та будинків сімейного типу, забирають на виховання та спільне проживання цих дітей. У свою чергу, пріоритетною формою швидкого влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування є саме прийомна сім'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс] : офіційний сайт. – Режим доступу: <https://www.msp.gov.ua/>

2. Прийомні батьки: як можна ними стати [Електронний ресурс]. – Дзеркало тижня. – 23 березня 2024. – Режим доступу: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/prijomni-batki-jak-mozhna-nimi-stati.html> (дата звернення 26.03.2024).

3. Як в Україні стати прийомним батьком чи матір'ю. Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minre.gov.ua/2024/03/20/yak-v-ukrayini-staty-pryjomnym-batkom-chy-matiryu/> (дата звернення 25.03.2024).